

Naljakuus võib kõike ette tulla

Aprillis võib ilmataadilt oodata igasuguseid üllatusi – päikest, äikest, vihma, lund, lörtsi – ikka käsikäes, see tähendab vaheldumisi.

Mulle meenub üks juhtum kunagiselt maidemonstratsioonilt. Telereporter küsis kolonnis marssivalt töömehelt: “Vabandust, milised on teie töövõidud?” Too ühmas vaid: “Kas sa peesse ei taha minna?” Reporter aga jätkas reipalt: “Ja selline ongi meie nõukogude tänapäev: töövõidud, naljatused – kõik käsikäes!”

Aprillis võib ilmataadilt oodata igasuguseid üllatusi. Näha ja tunda õnnestub nii päikest kui äikest, lisaks saab kaela lörtsi, lund või vihma. Ja kõike seda käsikäes, s.t vaheldumisi.

Haneks tõmmatud linnud

Teisel kuupäeval võis Tartu kohal näha kohtumas kaht linnu-parve, kes üks põhjast, teine lõunast tulles ägedalt kaagutasid. Ilmselt ilmataadi poolt haneks tõmmatuina – lumi katab ju maad, aga kust sa süüa saad?

Huvitav, inimese mälu on üpris lühike. Juba paar päeva on päritud, kas sellist asja juhtub sageli, et lumi aprillis jälle maha tuleb. Tegelikult juhtub harvem seda, et jürikuul pole üldse lund näha. Näiteks Tartumaal on lume lõpliku sulamise aeg keskmiselt 2.–3. aprillil. Üksikuid lumesahmakaid on esinenud küll mitte igal aastal, aga üpris sageli.

Märtsis 1988 kadus Tartumaal lumi maast kuu lõpul, kolme nädala pärast oli seda jälle paari tosina sentimeetri jagu. Täpselt kakskümmend aastat tagasi oli aga märtsis lund märksa vähem kui aprillis.

Muidugi, vanasti oli rohi rohelisem ja lund ka rohkem. Möödunud sajandi kahekümnendail tuli aastaid ette, et valge vaip püsis maas isegi mai esimesel nädalal. Praegusel ajal on lumi maikuuks palju haruldasem sündmus.

Viimase veerand sajandi jooksul on seda ilmanähtust registreeritud vaid kolmel aastal. Meeldejäävaim kevadine, õigemini küll suvine lumesadu tuli ootamatult 1975. aasta lehekuu lõpul, kui sirelid ja tulbid jäid

Kõik märtsikuus õide puhkenud kevadekuulutajad said aprilli esimestel päevadel tõeliselt talvise ehmatus osaliseks.

paksu lumekihi alla. Paar tera lund on Tõraveres sadanud isegi 10. juunil – 1981. aastal.

Teine ilmataadi aprillitemp oli rihitud naljapäeva lõpuminutitele. Pisut enne südaööd nähti Saaremaal mitmel pool välgusähvatust ning kuuldi kõuemürinat.

Ilmselt oli see nähtus seotud Fabiola-nimelise tsükloni jõudmisega meie vetesse. Nagu ta-

valiselt talviste või kevadiste äikeste puhul, kostis vaid üks kõmakas.

Seda pikselööki ei registreerinud Tõraveres asuv äikesedetektor – ilmselt oli tegu pilve sees või pilvede vahel sädelahendusega, nagu välgu kohta on peenem öelda. Sealne “välgumihkel” märkab vaid tugevaid pilvede ning maapinna vahelisi välke.

Äikest esineb Eestis igas kuus, juulis-augustis kõige sagedamini, detsembris ja veebruaris kõige harvemini. Pikne tekib tavaliselt tsüklonite külmadel frontidel, mõnikord aga tekivad välgud rünksajupilvedes jääkristallide omavahelisest hõõrdumisest tugeva tuule käes.

Lumetormiga kaasnevat äikest pole sageli kaugemale kuulda, sest langev lumi summutab teatavasti helisid hästi.

Ilm käsulaudadest ei hooli

Siin maailmas ei toimu midagi ilmaasjata, nagu armastab öelda üks mu tuttav. Kui viimane lumesadu käib põldudele lämmastikväetise eest, siis viimati ne Saaremaa piksekärgatus olevat vähemalt ühe pärismaalase kaineks lõonud.

Ehk tehakse ka autode rehvivahetuse seadust paindlikumaks – kuulekamad kodanikud ehk umbes veerand juhtidest jõudsid aprilliks talvekummid ära vahetada. Ilm teadupoolest ei hooli sugugi suveajale mineku käsulaudadest.

AIN KALLIS